

Mikä muuttuu vuonna 2017?

Perustoimeentulotuen Kela -siirto

Ellen Vogt

Esityksen sisältö

- Toimeentulotukilakiin tehdyt keskeisimmät muutokset kuntien kannalta
  - » Voimaan 1.1.2017
- Perustoimeentulotuen Kela-siirron toimeenpanon tilanne nyt
- Kuntaliiton tuki Kela-siirron toimeenpanolle
- Ajatuksia Kela-siirrosta

Taustaksi

Miten tähän tultiin? – Kela-siirron vaiheet

- Toimeentulotuen siirron historia
  - » Selvitysmiehet, työryhmät, kokeilut
- Rakennepoliittinen ohjelma (marraskuu 2013)
- STM:n arvioreportti (tammikuu 2014)
- Julkisen talouden suunnitelma vuosille 2015-2018 ja sen osana hallituksen päätös rakennepoliittisen ohjelman toimeenpanosta (maaliskuu 2014)
- Varsinainen lainvalmistelu (syksy 2014)
  - » Epävirallinen valmisteluryhmä (ohjausryhmä + alaryhmät)
  - » Kuulemiset
- Hallituksen esitys HE 358/2014 vp
- Valiokunnan mietintö, StVM 54/2014
- Laki odottaa vielä presidentin vahvistusta.

Mitä uudistuksella tavoitellaan?

- Kuntien ja Kelan toimeentulotukiyhteistyön tehostamista
- Kansalaisten yhdenvertaisuuden parantamista
- Toimeentulotuen myöntämismenettelyn tehostamista
- Kuntien henkilöstöresurssien nykyistä tehokkaampaa suuntaamista sosiaalihuollon asiakastyöhön

» HUOM.

- **Uudistuksen tavoitteena ei ole muuttaa toimeentulotuen tasoa eikä tuen myöntämisperusteita**
- **Tuki säilyy hakemuksen perusteella myönnettävänä, ei tulojen perusteella automaattisesti suoritettavana etuutena**

Mitkä asiat muuttuvat?

- Järjestämisvastuu (4, 14 a §)
- Kunnan ja Kelan välinen yhteistyö (4, 7 b, 10, 14 d §)
- Rahoitusjärjestelmä (5 a, 5 b, 14 a §) + laki peruspalvelujen valtionosuudesta
- Asiakkaiden ohjaaminen ja neuvonta (4, 7 b, 10, 14 e §)
- Toimeentulotuen sisältö
  - » Perusosa ja muut perusmenot (7 a ja 7 b §)
  - » Täydentävä toimeentulotuki (7 c §)
- Toimeentulotuen hakeminen (14, 14 c §)
- Kiireellinen toimeentulotuki (14 a, 14 b §)
- Tietojenanto- ja ilmoitusvelvollisuus (17, 17 a, 18 a, 18 b §)
- Muutoksenhaku (24 §)

Toimeentulotukilain muutokset keskeisimmältä osin kuntien kannalta

HE 358/2014 vp

Toimeenpano eli järjestämisvastuu (4, 14 a §) 1/2

- Toimeentulotukitoiminnan yleinen johto, ohjaus ja kehittäminen kuuluvat sosiaali- ja terveysministeriölle.
- Toimeenpanolla 4 §:ssä tarkoitetaan tosiasiallista toimivaltaa ja järjestämisvastuuta toimeentulotuen osalta. Rahoitusvastuu on määritelty erikseen irrallaan järjestämisvastuusta.
- Kela on järjestämisvastuussa perustoimeentulotuesta.
  - » Kela vastaa kaikista perustoimeentulotukeen liittyvistä toimeenpanoon, neuvontaan ja harkintavaltaan liittyvistä tehtävistä.
- Kunta on järjestämisvastuussa täydentävän ja ehkäisevän toimeentulotuen myöntämisestä sekä perusosan alentamisen yhteydessä tehtävästä suunnitelmasta.

Toimeenpano eli järjestämisvastuu

2/2

- Perustoimeentulotuen myöntää hakemuksesta Kela Suomessa oleskelevalle hakijalle tai perheelle.
- Täydentävän ja ehkäisevän toimeentulotuen myöntää hakemuksesta sen kunnan toimielin, jonka alueella hakija tai perhe vakinaisesti oleskelee.
  - » Jos hakija tai perhe muutoin kuin satunnaisesti oleskelee useammassa kuin yhdessä kunnassa, täydentävän toimeentulotuen myöntää sen kunnan toimielin, jonka alueella oleskelusta hakijan tai perheen menot johtuvat.

Rahoitusjärjestelmä (5 a, 5 b, 14 a §, laki peruspalvelujen valtionosuudesta 34 b §)

- Valtio suorittaa Kelalle perustoimeentulotukea varten kuukausittain ennakkoa Kelan maksuvalmiuden turvaamiseksi.
- Kelan on kohdennettava perustoimeentulotukea maksaessaan kustannukset siihen kuntaan, jonka alueella hakija tai perhe vakinaisesti oleskelee.
  - » Jos hakija tai perhe oleskelee muutoin kuin satunnaisesti useammassa kuin yhdessä kunnassa, kustannukset on kohdennettava siihen kuntaan, jonka alueella oleskelusta hakijan tai perheen perustoimeentulotuessa huomioon otettavat menot johtuvat.
  - » Kiireellisenä myönnetyn perustoimeentulotuen kustannukset kohdennetaan siihen kuntaan, jossa hakija tai perhe oleskelee hakemusta tehtäessä.
- Kunnan rahoitusosuus perustoimeentulotuen kustannuksista on 50 prosenttia.
- Kunnan rahoitusosuus otetaan huomioon tekemällä sitä vastaava vähennys kunnalle maksettavasta peruspalvelujen valtionosuudesta.
  - » Ei erillistä laskutusjärjestelmää, Kela toimittaa tarvittavat tiedot valtionvarainministeriölle

KL: Taulukko rahavirtojen muutoksista perustoimeentulotuen Kela-siirtoon liittyen (luvut arvioita)

Vuosi	Kunnan myöntämä perustt-tuki (Arvio)	Johon valtionosuus (50 %)	Valtionosuusleikkaus perustt-tuen hallintokuluihin liittyen	Leikkaus kunnan peruspalvelujen valtionosuuksista (Arvio, joka perustuu vuoden 2016 menoihin)
2016	654	327	0	
2017	50*	25**	- 34,5 milj. ***	- 327
2018	0	0	(-34,5)	(- 327)
2019	0	0	(-34,5)	Kuntakohtainen euromäärä vuoden 2017 perustt-menojen mukaan + kuntakohtainen korjauserä vuoteen 2017 liittyen
2020	0	0	(-34,5)	Kuntakohtainen euromäärä vuoden 2018 perustt-menojen mukaan + kuntakohtainen korjauserä vuoteen 2018 liittyen
2021 →	0	0	(-34,5)	Lopullinen lukema 2 vuoden takaisen kuntakohtaisen tiedon perusteella

* Siirtymäsäännöksestä johtuen kunnat maksavat 31.12.2016 mennessä jätetyistä hakemuksista tehtyihin päätöksiin liittyen perustt-tukea vuoden 2017 tammi-maaliskuussa

** Kunta on velvollinen tekemään 31.5.2017 mennessä ilmoituksen 1-3/2017 perustt-menoista AVI:lle, joka maksaa kolmen kuukauden kuluessa 50 % valtionosuuden perustt-menoista

*** On epävarmaa, otetaanko siirtymäajan hallinnon kustannuksia huomioon 2017, hallinnon kustannusten vuosileikkaus on pysyväisluonteinen, asiaan ei liity lisäleikkausta vuodesta 2018 →

Tuen rakenne (7a, 7b ja 7c §)

- Perusosan muutokset: televisiolupamaksu pois luettelosta → tilalle: tietoliikenteen käytöstä aiheutuvat menot
- Muiden perusmenojen muutokset:
  - » välttämättömät asuntoon muuttoon liittyvät menot (sis. vuokravakuudet)
  - » lasten päivähoitomenot sekä koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminnan menot
  - » lapsen tapaamisesta lapsen kanssa eri taloudessa asuvalle vanhemmalle aiheutuvat menot siltä osin, kun ne perustuvat kunnan toimielimen vahvistamaan sopimukseen tai tuomioistuimen päätökseen
  - » välttämättömän henkilötodistuksen, oleskeluasiakirjan tai matkustusasiakirjan hankintamenot
- Lisäksi säädetään menettelystä, jota Kelan tulee noudattaa hakijan asumismenojen ylittäessä tarpeellisen suuruiseksi katsottavan määrän.
  - » Lähtökohtana sama kuin kunnissa nykyisin: annetaan määräaika, jonka aikana henkilön tulee hankkia itselleen edullisempi asunto.
- Täydentävän toimeentulotuen sisällölliset muutokset näkyvät edellä "muut perusmenot" kohdassa.
  - » Erityisistä tarpeista tai olosuhteista johtuva täydentävän tuen tarve ja siihen liittyvä harkinta säilyy ennallaan.
- Asumisesta aiheutuvat menot on pääsääntöisesti tarkoitettu otettaviksi huomioon muina perusmenoina.

Toimeentulotuen hakeminen (14, 14 c §)

- Toimeentulotukihakemus tehdään Kansaneläkelaitokselle, jonka tulee tehdä hakemuksen perustella päätös perustoimeentulotuesta.
- Hakemus täydentävästä tai ehkäisevästä toimeentulotuesta tehdään kunnalle, jos hakija on saanut hakemusta koskevalle ajalle tehdyn päätöksen perustoimeentulotuesta.
- Siltä osin kuin hakija esittää hakemuksessaan sellaisia menoja, joita ei voida ottaa huomioon tehtäessä päätöstä 7 §:n mukaisesta perustoimeentulotuesta, Kelan on toimitettava hakemus viipymättä asiassa toimivaltaiseen kuntaan, tehtyään hakemuksen perusteella päätöksen perustoimeentulotuesta.
- Kelan on, tarvittaessa yhteistyössä asianomaisen kunnan kanssa, arvioitava, onko asiakkaan täydentävän tai ehkäisevän tuen tarve kiireellinen. Jos tuen tarve arvioidaan kiireelliseksi, Kelan on käsiteltävä hakemus myös perustoimeentulotuen osalta kiireellisenä.

Kiireellinen toimeentulotuki (14 a, 14 b §)

- Kuka myöntää kiireellisen toimeentulotuen:
  - » Kiireellisen perustoimeentulotuen myöntää Kela.
  - » Jos täydentävän tai ehkäisevän toimeentulotuen tarve on kiireellinen, toimeentulotuen myöntää sen kunnan toimielin, jossa hakija tai perhe oleskelee hakemusta tehtäessä.
- Kiireellisessä tapauksessa päätös toimeentulotuesta on tehtävä käytettävissä olevien tietojen perusteella samana tai viimeistään seuraavana arkipäivänä hakemuksen saapumisesta.
  - » Sääntely säilyy ennallaan verrattuna nykyiseen

Tietojenanto- ja ilmoitusvelvollisuus (17, 17 a, 18 a, 18 b §)

- Asiakkaan velvollisuus tietojen antamiseen ja ilmoitusvelvollisuuteen säilyy ja ulottuu koskemaan Kelaa perustoimeentulotuen osalta.
- Kelalla on oikeus saada kunnan sosiaalihuollon viranomaiselta pyynnöstä salassapitosäännösten estämättä maksutta perustoimeentulotuen käsittelemiseksi ja ratkaisemiseksi välttämättömät kunnan sosiaalihuollon viranomaisen hallussa olevat tiedot ja selvitykset.
- Kunnalla ja Kelalla on oikeus saada toimeentulotuen myöntämistä varten välttämättömät tiedot salassapitosäännösten estämättä siten kuin sosiaalihuollon asiakaslain 20 §:ssä säädetään.

Muutoksenhaku (24 §)

- Muutoksenhausta kunnan päätöstä koskien säädetään sosiaalihuoltolain (1301/2014) 6 luvussa.
  - » Huom. Uusi 30 päivän aika oikaisuvaatimuksen tekemiselle.
- Kelan päätökseen saa vaatia oikaisua Kelalta: noudatetaan hallintolain säännöksiä kuten kunnassakin.
  - » Oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Valituksen voi toimittaa valitusaikana myös Kelalle, jonka on toimitettava se oman lausuntonsa ohella hallinto-oikeudelle.
- Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Kunnan ja Kelan välinen yhteistyö sekä asiakkaiden ohjaaminen ja neuvonta (4, 7 b, 10, 14 d ja e §) 1/2

- Kunnan ja Kelan tulee tehdä yhteistyötä toimeentulotuen tarkoituksen toteuttamiseksi.
- **Yhteistyö asumiseen liittyvissä asioissa toimeentulotukea myönnettäessä:** Kelalla on velvollisuus ohjata toimeentulotuen hakijaa hankkimaan edullisempi asunto ja ottamaan yhteyttä kuntaan asuntoasian selvittämistä varten.
  - » Sosiaalihuoltolain 35 § huomioiden Kelalla saattaa olla velvollisuus asiakkaan puolesta ottaa yhteyttä kuntaan.
- **Yhteistyö perusosan alentamisen yhteydessä:**
  - » Perusosan alentamisen yhteydessä kunnan on aina laadittava suunnitelma asiakkaan itsenäisen suoriutumisen edistämiseksi.
  - » Kelan tulee tiedottaa hakijalle kunnan velvollisuudesta laatia suunnitelma ja ohjata tämä kunnan sosiaalitoimen asiakkaaksi suunnitelman laatimista varten.
  - » Kelan tulee myös välittömästi toimittaa kunnan sosiaalitoimelle tiedoksi perusosan alentamista koskeva päätös ja ilmoittaa tästä hakijalle.
- **Yhteistyö täydentävän ja ehkäisevän toimeentulotuen hakemusten siirtämisessä:** Jos Kelaan tulee täydentävää tai ehkäisevää tukea koskeva hakemus, Kelan on, tarvittaessa asianomaisen kunnan kanssa, arvioitava onko tuen tarve kiireellinen.

Kunnan ja Kelan välinen yhteistyö sekä asiakkaiden ohjaaminen ja neuvonta 2/2

- Toimeentulotukiasiakkaalle tulee järjestää mahdollisuus keskustella henkilökohtaisesti kunnan sosiaalityöntekijän tai sosiaaliohjaajan kanssa ...
- Perustoimeentulotuen myöntämisen osalta Kelan toimihenkilön kanssa ...
  - » **...viimeistään seitsemäntenä arkipäivänä sen jälkeen kun asiakas on tätä pyytänyt kunnalta tai perustoimeentulotukeen liittyvän asian osalta Kelalta.**
- Kun kunta tai Kela käsittelee toimeentulotukea koskevaa asiaa, sen tulee tiedottaa toimeentulotukiasiakkaalle edellä mainitusta oikeudesta henkilökohtaiseen keskusteluun ja tarvittaessa neuvoa asiakasta tämän oikeuden käyttämisessä.
- Huomioitava myös sosiaalihuoltolain 41 §: velvollisuus monialaiseen yhteistyöhön.

Valiokunnan lausumat (eduskunnan hyväksymät)

1. Eduskunta edellyttää, että uudistuksen vaikutuksia toimeentulotukea saavien määrään, toimeentulotukijaksojen keston ja toimeentulotuen kustannuksiin seurataan ja arvioidaan myös sitä, tukeeko uudistus tuen luonnetta väliaikaisena, itsenäistä suoriutumista edistävänä ja syrjäytymistä ehkäisevänä taloudellisena etuutena.

2. Eduskunta edellyttää, että toimeentulotukilaki kokonaisuudessaan uudistetaan. Uudistuksessa tulee pyrkiä vahvistamaan toimeentulotuen luonnetta viimesijaisena ja väliaikaisena etuutena. Tavoitteena toimeentulotuessa tulee olla moniammatillinen yhteistyö Kelan ja kuntien välillä sekä sellaiset toimintakäytännöt, jotka tukevat toimeentulotukea saavan itsenäistä suoriutumista ja ehkäisevät syrjäytymistä.

Lisätietoja

Hallituksen esitys:

<https://www.finlex.fi/fi/esitykset/he/2014/20140358>

Kuntaliiton kuntauutiset:

<http://www.kunnat.net/fi/tietopankit/uutisia/2015/Sivut/2015-03-20-perustoimeentulotuki-siirtyy-kelaan.aspx>

<http://www.kunnat.net/fi/tietopankit/uutisia/2015/Sivut/perustoimeen-tulon-kela-siirron-rahoitus.aspx>

Sosiaali- ja terveysministeriön sivut Kela-siirrosta:

<http://www.stm.fi/vireilla/toimeentulotuen-kasittelyn-siirto-kelalle>

Kelan Toimeentulotuki 2017-sivut

<http://www.kela.fi/perustoimeentulotuki2017>

Kuntaliiton sote-yksikön palvelusähköposti: soster@kuntaliitto.fi

Perustoimeentulotuen Kela-siirron toimeenpanon tilanne nyt

Kela-siirron toimeenpanon tilanne nyt 1/2

- Kelassa siirron valmistelu on jo pitkällä ja tarkasti aikataulutettu sekä hankkeistettu
  - » www.kela.fi/uutiskirjeet (Toimeentulotuki 2017 -uutiskirje)
- Kuntaliitto ja Kela ovat tehneet koko ajan yhteistyötä siirron valmistelussa
  - » Säännölliset tapaamiset KL – Toimeentulotuki 2017 –projekti
  - » Kela koordinoi kuntafoorumia
    - Mm. tuottanut runsaasti tietoa Kelalle toimeentulotuen käytännöistä
    - Nyt myös STM:n edustus mukana
  - » Kuntaedustajat mukana Kelan tiedonsiirtoon keskittyvässä eTotu -tietojärjestelmäkehitystyössä 5/2015
- Kelan vakuutuspiirien johtajat kiertäneet alueidensa kunnissa
  - » Huom! Kelan vakuutuspiirit ja organisaatio uudistuu vuoden 2016 alusta

Toimeentulotuki 2017 -hanke

Toimeentulotuki 2017 –hankkeen ohjausryhmä

ETT ASTE –ryhmä

Kuntien yhteistyöfoorumi

Toimeentulotuki 2017 –hankkeen hankeryhmä

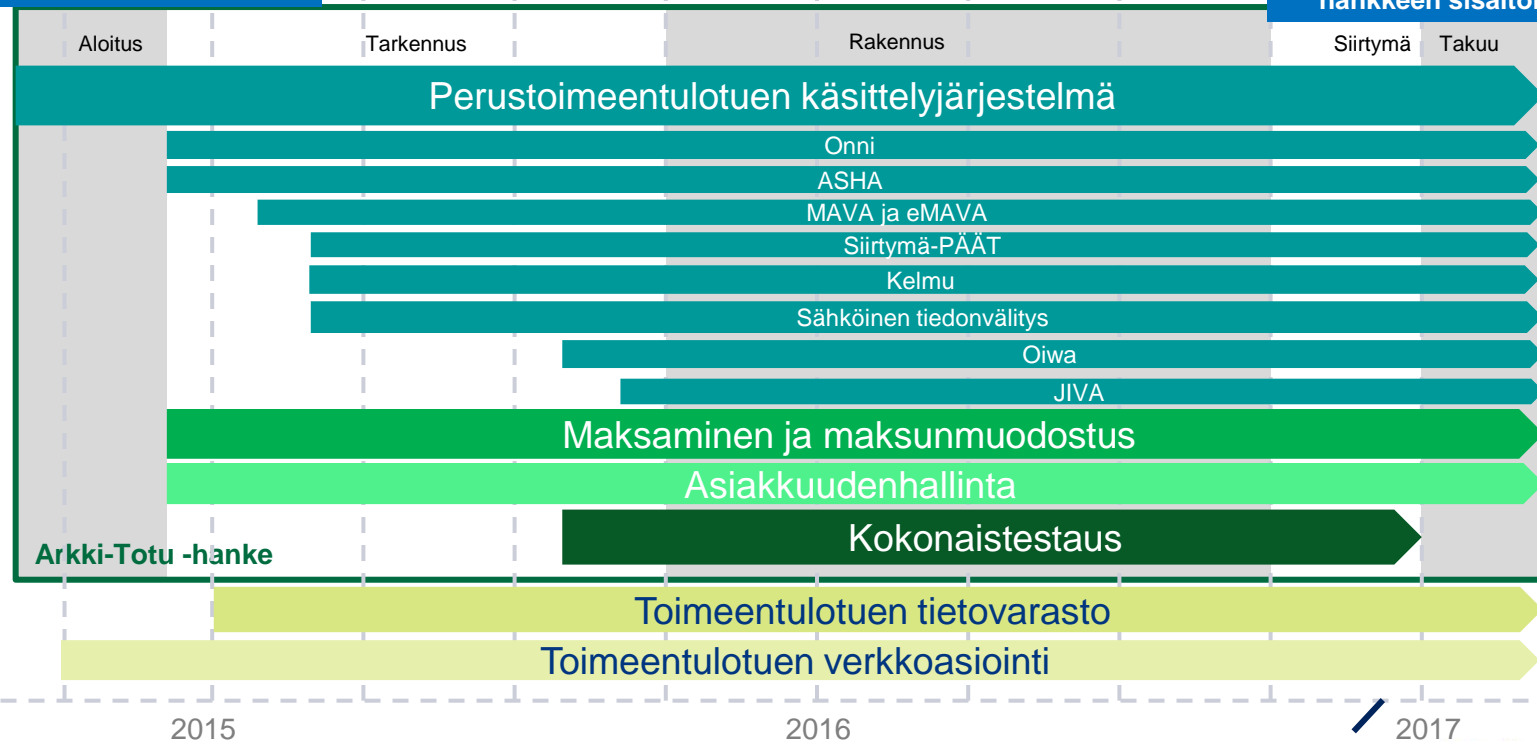
Asiakaspalvelu ja ratkaisutyö

Henkilöstöasiat

Koulutus, ohjeet ja viestintä

Arkki-Toimeentulotuki –hankkeen hankeryhmä

Arkki-Toimeentulotuki –hankkeen sisältöryhmä

Käyttöönotto
10.12.2016

ETUDET JA ASIAT

[Raokavaliokorvaus](#)
[Toimeentulotuki](#)

MUISTIO

[SIRTYMÄT MUHIN JÄRJESTELMIIN](#)

HEKY

Toimeentulotuki

Seisaututa

Etuus Etuushistoria Etuuden maksut Maksuvastimukset

Vireillä olevat asiat (1)

Asian tyyppi	Saapumispäivä	Asian tila
Etuusasia	11.3.2015	Käsittelyssä

Asiakirjat

Vastaanotetut

Toimeentulotuki, hakemus (19.5.2017)

Tilote, hakemuksen liite (19.5.2017)

Asiaan liittyvät työt

Työtyyppi	Tarkenne	Työn tila	Saapunut	Suojettu
Hakemustyö		Käsittelyssä	11.4.2017	

Viimeisin etuuden ratkaisu

Ratkaisupäivä	Vireilletulopäivä	Ratkaisun tyyppi	Lisätieto
Ei ratkaisuja			

Viimeisin muistilpano

Tässä on toimeentulotukeen liittyvä muistilpano, joka toimii linkkinä muistioon

18.5.2017 11:43

Etuudensaajan maksuosoitte

Tilinumero FI16 8000 1101 3753 36

BIC DABAFIHH Danske Bank

+ Tietoja maksuosoitteesta

Muokkaa

Maksunsaaja

Toimeentulotuki

1. Ratkaisun perusteet 2. Ratkaisun tarkistus 3. Paatoksen lisätiedot 4. Paatoksennopeus 5. Varmennus

Käsittelyn aloitus

Saapumiskanava Skannattu hakemus

Vireilletulopäivä 15.2.2017

Haettu ajanjakso 1.2.2017 - 31.5.2017

Käsiteltävä ajanjakso 1.2.2017 - 31.3.2017

Käsittelyn tyyppi Uusi hakemus

Muokkaa

Suhdehenkilöt

Osoite, jonka perusteella suhdehenkilöt haetaan Kotikatu 16 A3, 00100 KOTILA

Samassa osoitteessa asuvat suhdehenkilöt

Suhde hakijaan	Nimi	Siviilisääty	Hetu	Perusosaoroli	Ratkaisu ajalle
Hakija	Testaaja, Teemu Tapani	Eronnut	010171-XXXX	Yksin asuva	1.2.2017 -

Vahvista Peruuta

Seuraava >> Poista valmistelutiedot Keskeytä käsittely

Kela-siirron toimeenpanon tilanne nyt 2/2

- KL: Tietojärjestelmämuutokseen liittyvä esiselvitys päätetty toteuttaa elokuu/2015 ->
  - » Alueellinen sote-tietohallintoyhteistyö (Akusti-projekti)
  - » Hanna Menna vastaa Akustissa
- Osa kunnista alkanut valmistautua siirtoon
  - » Yhteistyö lähikuntien tai alueen kanssa joillain alueilla
  - » Myös sosiaalialan osaamiskeskuksia, korkeakouluja mukana esim. tutkimushankkeiden valmistelussa
- Suurempi osa kunnista ei ole vielä aloittanut valmistautumista
- STM:n ohjausryhmä on päättänyt työnsä
  - » Tässä vaiheessa ei ole tietoa, asetetaanko uutta
- THL:llä suunnitelmassa tutkimushankkeen käynnistäminen siirtoon liittyen
- Eduskunnan vastaus tullut viime viikolla
  - » presidentti vahvistanee lakimuutoksen ennen lomia (22.6.2015)

Hallitusohjelma

- Useita kirjauksia, joilla yhtymäkohtia toimeentulotukeen
  - » Ensisijaiseen järjestelmään kohdistuvat leikkaukset
    - Merkityksellisimmät asumistukien sopeuttaminen/yhdistäminen, indeksien jäädytykset, sairausvakuutuksen ovojen nousut
  - » Sosiaaliturvajärjestelmää uudistetaan työhön kannustavaksi ja osallistavaksi
  - » Hallitus arvioi kriittisesti kaikkia sellaisia tukijärjestelmiä, jotka ohjaavat työkykyisiä ihmisiä pitkäaikaisiin poissaoloihin työmarkkinoilta.
- LIITE 3: Kuntien kustannusten karsiminen tehtäviä ja velvoitteita vähentämällä
  - » **Hallitus uudelleen arvioi seuraavat kuntien tehtävät ja velvoitteet niin, että julkisen talouden menot eivät lisäännny**
    - Mm. toimeentulotukilain uudistaminen
    - Nykyarvioiden perusteella Kela-siirto lisää julkisen talouden kustannuksia n. 50 miljoonalla (HE:n mukaan)

Arvio toimeenpanon nykytilanteesta kuntien kannalta

- Siirron hallittu ja mahdollisimman kustannustehokas toteuttaminen edellyttäisi vahvempaa ja koordinoitumpaa tukea kunnille kuin nyt on tarjottavissa tai miten perinteisesti lainsäädäntöuudistuksissa on toimittu
  - » Nykylakiesitykseen on ehdottomasti tehtävä joitakin korjauksia mahdollisimman hallitun kokonaisuuden saavuttamiseksi
    - Toimeentulotuen uudistamista selvittävä työryhmä 30.6.2015
- Kela-siirron toimeenpano on suuri tilaisuus sosiaalihuollon kehittämislle ja näkyväksi tekemiselle
  - » tämä tilaisuus voidaan myös helposti hukata
- Keskeisintä toimeenpanossa on
  - » Se, miten onnistutaan nivomaan Kela-siirto osaksi kaikkien meneillään olevien lakimuutosten toimeenpanoa
  - » Se, miten onnistutaan kunta-Kela -yhteistyömallin rakentamisessa ja valtakunnallisessa käyttöönotossa

Kuntaliiton tuki kunnille Kela-siirrossa

Kuntaliiton tuki kunnille uudistuksessa

- Säännöllinen yhteistyö Kelan kanssa siirron valmistelussa
- Kelan kuntafoorumiin osallistuminen
- ICT-yhteistyö
  - » Akusti –projekti (Alueellinen sote-tietohallintoyhteistyö)
  - » KuKaPa –projektitoimisto
    - Tehtävänä on tukea ja edesauttaa Kansallisen Palveluarkkitehtuurin tavoitteiden toteutumista kuntasektorilla
- Verkostotapaamiset kuntien kanssa resurssien puitteissa
  - » Avoin kuntaverkosto, joka keskittyy Kela-siirtoon, toimeentulotukeen ja aikuissosiaalityöhön
- Kunnat.net
  - » Kuntautiset ja yleiskirjeet
  - » Sote-uutiskirje (<http://www.kunnat.net/fi/tietopankit/uutiskirjeet/sote/Sivut/default.aspx>)
  - » Kela-siirto -nettisivu elokuussa
- Koulutukset (yhteistyö FCG:n kanssa), seminaarit ja verkostotapaamiset
- Edunvalvonta lainsäädäntömuutosten valmistelussa ja toimeenpanossa
- Neuvonta ja ohjaus

Millaiseen tukeen pyrimme?

Kuntaliitossa suunnitteilla kokeilu kuntien tukemiseksi Kela-siirrossa

- Tavoitteena
  - » luoda uudenlainen malli ja yhteistyön tekemisen tapa kuntien tukemiseksi lakimuutosten toimeenpanossa
  - » rakentaa kaksitasoinen kuntien tukirakenne, jonka kautta Kela-siirtoon liittyvää mallintamista, kehittämistä ja tiedonvälitystä voitaisiin toteuttaa koordinoidusti sekä valtakunnallisesti että alueellisesti
  - » toimia Kelan toimeentulotuki 2017-hankkeen ja Kelan vakuutuspiirien kumppanina toimeenpanossa
  - » nivoutua yhteen kunnissa jo käynnissä olevan ja käynnistyvän sosiaalihuoltolain ja myös muiden lainsäädäntöuudistusten toimeenpanon kanssa
  - » ei olla erillinen projekti, vaan toimeenpanoa tukeva kehittämisrakenne ja kaksisuuntainen kanava kuntien ja eri alueiden kesken sekä kuntien ja Kelan välillä

Mitä hyötyjä tällaisesta tukirakenteesta voisi olla?

- Huomioisi kaikkien kuntien tarpeet
- Mahdollistaisi valtakunnallisesti yhdenmukaiset, mutta paikallisesti sovellettavissa olevat yhteistyö- ja toimintatavat
- Tarjoaisi ja säästäisi resursseja Kela-siirron toimeenpanossa ja siihen liittyvissä muissa lainsäädäntöuudistuksissa sekä palvelurakenteiden ja käytäntöjen kehittämisessä
- Mahdollistaisi vertaisoppimisen ja jakamisen kuntien välillä
- Mahdollistaisi yhdenmukaisen viestinnän ja tiedonvälityksen
  - » Kunta-Kela-kunta, kunta-asiakas, Kela-asiakas
- Loisi ja juurruttaisi kuntakentälle kattavia alueellisia ja valtakunnallisia sosiaalihuollon kehittämisverkostoja sekä vakiinnuttaisi niiden toimintaa
  - » Hyöty tulevaisuuden uudistuksille
- Turvaisi asiakkaiden asemaa ja yhdenvertaisuutta

Toimeentulotuki 2017 ja 'Sosiaalityö 2018' –projektit ja niiden välinen yhteistyö (ideakuva)

Kuntien ja Kelan välisen yhteistyön ja asiakasohjauksen kehittäminen ja mallintaminen

Toimeentulotukiyhteistyö, sosiaalihuoltolain mukainen monialainen yhteistyö ja asiakasohjaus sekä TYP-yhteistyö ja kuntoutusyhteistyö

Kela:

Toimeentulotuki 2017

Asiakaspalvelu ja ratkaisutyö
Koulutus, ohjeet, viestintä
Henkilöstöasiat

Perustoimeentulotuen käsittelyjärjestelmä

Kunnat:

'Sosiaalityö 2018'

Sosiaalihuollon palvelurakenteiden, palveluiden sekä menetelmien kehittäminen

Osaamisen vahvistaminen

Henkilöstörakenteen uudistaminen ja tehostaminen

Täydentävän ja ehkäisevän toimeentulotuen kehittäminen

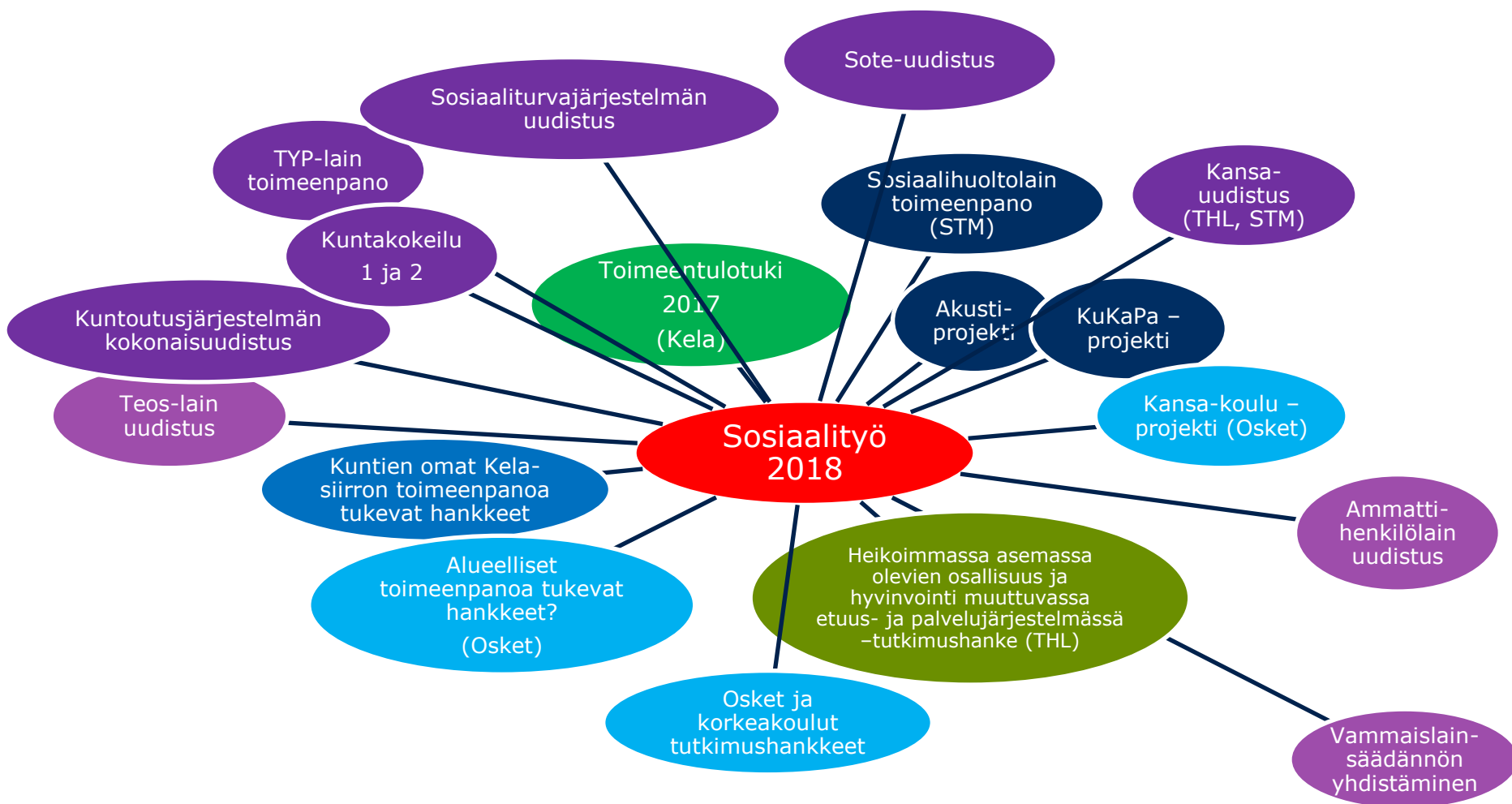
Viestintä, tiedotus sekä ohjeistus

ICT-
yhteistyö
Akusti

Täydentävän ja ehkäisevän toimeentulotuen käsittelyjärjestelmä
Sosiaalihuollon tietojärjestelmien ja tiedonvaihdon kehittäminen

Riippuvuudet muihin projekteihin sekä toimeenpantavaan lainsäädäntöön ja hallitusohjelmaan (luonnos 9.6.2015)

Loppuajatuksia

- Lakimuutos on ainutlaatuinen
  - » Missään ei ole kokemusta vastaavasta ratkaisusta
- Siirto vaikuttaa monella tapaa kuntien sosiaalihuollon järjestämiseen ja sisältöön sekä Kelan toimintaan
  - » Perinteinen 'portti sosiaalihuoltoon' siirtyy Kelaan
- Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskuksen näkemysten vaikutukset Kela-siirron toimeenpanoon
  - » Edellytti mietinnössä, että kuntien ja Kelan välille on **ennen lain toimeenpanoa** luotava **toimiva ja asiakkaiden hyvän palvelun ja ohjautumisen turvaava yhteistyömalli**
  - » Korosti voimakkaasti yhteistyötä, resurssien riittävyyttä sekä toimeentulotukiriippuvuuden vähentämistä ja asiakkaiden aseman turvaamista uudistuksessa

- Lakimuutoksen ja siirron valmistelun aikataulu luo epävarmuutta
  - » Moni asia on vielä avoimena ja ratkeaa vasta siirron valmistelun sekä lain toimeenpanon myötä (vrt. hallitusohjelma)
  - » Vanhan järjestelmän ongelmat voivat siirtyä osaksi uutta järjestelmää
  - » Toimeentulotukilaki todennäköisesti vielä muuttuu/nyt tehdyt muutokset täsmentyvät ainakin joiltain osin ennen siirtoa (vrt. toimeentulotuen uudistamistyöryhmä ja hallitusohjelma)
  - » Tosiasiallisten taloudellisten vaikutusten arviointi ja ennakointi vaikeaa
  - » Tietojärjestelmärakenteiden osalta pystytään tekemään vain välttämättömät toiminnot kuntien ja Kelan välille
  - » Ei ehdittäne kokeilla -> siirtymävaihe erittäin haavoittuva
- Asiakkaiden kannalta siirto edellyttää aivan uudenlaisen toimintatavan oppimista
  - » Yhdenvertaisuus ja saavutettavuus
  - » Etäännyminen sosiaalihuollosta

Mitä vaikutuksia Kela-siirron toimeenpanon yhteydessä tulisi kuntien näkökulmasta ainakin syntyä?

- Sosiaalihuollon sekä sosiaalityön ja -ohjauksen roolin täsmentyminen uusissa palvelurakenteissa
- Kuntien sosiaalihuollon, tarvittavien palvelujen sekä kuntiin jäävän taloudellisen tuen roolin, tarkoituksen ja sisällön selkeytyminen
- Sosiaalialan ammattilaisten työpanoksen vapautuminen koulutusta ja osaamista vastaavaan työhön ja tätä kautta työn vaikuttavuuden parantuminen sekä kustannusten nousun hillitseminen
- Kuntien sosiaalihuollon henkilöstörakenteiden uudistuminen ja tarvittavien resurssien saatavuuden parantuminen
- Resurssien säästäminen ja turvaaminen tehostamalla hallintoa sekä palveluprosesseja ja kehittämällä tietojärjestelmärakenteita
- Vakiintuneet ja toimivat käytännöt Kelan kanssa asiakkaiden ohjautumisen turvaamiseksi ja yhdenvertaisuuden parantamiseksi sekä köyhyyden ja syrjäytymisen ehkäisemiseksi

Kela-siirto kuntien näkökulmasta

- Kuntien kannalta siirron keskiössä ei ole, eikä tule olla toimeentulotuki, vaan toiminnan ja toimintakäytäntöjen uudistaminen!
- Huomion keskipisteeseen
  - » se, mitä kuntiin toimeentulotuesta jää,
  - » se, mitä ja millaisia palveluja meillä nyt on ja
  - » se, mitä ja millaisia palveluja sekä palvelurakenteita meillä jatkossa pitäisi olla
  - » se, millaiset yhteistyökäytännöt tarvitsemme Kelan kanssa
- Kela-siirto pitää toimeenpanna osana sosiaalihuollon lainsäädännön muita uudistuksia
  - » uusi sosiaalihuoltolaki
  - » ammattihenkilölaki
  - » TYP-laki
  - » asiakasasiakirjalaki
  - » Teos-uudistus
  - » vammaislakien yhdistäminen

Kiitos!

